ונפסקה רצועה של סנדלו ונטלה והניחה ע"פ חבית ונפלה לאויר החבית ונטמאת באותה שעה אמרו הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקדש, אי הכי תרומה נמי? הא מני *ר' חנניה בן עקביא היא דאמר לא אסרו אלא בירדן ובספינה וכמעשה שהיה, מאי היא דתניא *לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בירדן ובספינה ולא יעמוד בצד זה ויזרקם לצד אחר ולא ישיטם על פני המים ולא ירכב ע"ג בהמה ולא על גבי חבירו אלא אם כן היו רגליו נוגעות בקרקע אבל מעבירין על גבי הגשר ואינו חושש אחד הירדן ואחד שאר הנהרות *ר' חנניה בן עקביא אומר לא אסרו אלא בירדן ובספינה וכמעשה שהיה *מאי מעשה שהיה? דאמר רב יהודה אמר רב מעשה באדם אחד שהיה מעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה ונמצא כזית מת תחוב בקרקעיתה של ספינה, באותה שעה אמרו לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בירדן בספינה. איבעיא להו סנדל טמא סנדל טהור מהו, חבית פתוחה, חבית סתומה מהו, עבר ונשא מהו? ר' אילא אמר אם עבר ונשא טמא רבי זירא אמר עבר ונשא טהור: כלים הנגמרים בטהרה, כו': דגמרינהו מאן? אילימא דגמרינהו חבר למה להו טבילה אלא דגמרינהו עם הארץ, נגמרין בטהרה קרי להו? אמר רבה בר שילא אמר רב מתנה אמר שמואל לעולם דגמרינהו חבר ומשום צינורא דעם הארץ דנפל, אימת, אילימא מקמי דליגמריה הא לאו מנא הוא, אלא בתר דגמריה, מיזהר זהיר בהו, לעולם מקמיה דגמריה ודלמא בעידנא דגמריה עדיין לחה היא; טבילה אין הערב שמש לא, מתני' דלא כר"א דתנן *שפופרת שחתכה לחטאת ר"א אומר יטבול מיד ר' יהושע אומר יטמא ואחר כך יטבול והוינן בה דחתכה מאן? אילימא דחתכה חבר למה לי טבילה, ואלא דחתכה עם הארץ, בהא לימא ר' יהושע יטמא ויטבול הא טמא וקאי? ואמר רבה בר שילא אמר רב מתנה אמר שמואל לעולם דחתכה חבר ומשום צינורא דעם הארץ דנפל אימת אילימא מקמי דליחתכה הא לאו מנא הוא, ואלא בתר דחתכה, מיזהר זהיר בה, לעולם מקמי דליחתכה דלמא בעידנא דחתכה עדיין לחה היא, בשלמא לר' יהושע היינו דאיכא היכירא לצדוקין דתנן *מטמאין היו את הכהן השורף את הפרה להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית אלא לר"א אי אמרת בשלמא בעלמא בעינן הערב שמש היינו דאיכא היכירא לצדוקין אלא אי אמרת בעלמא לא בעינן הערב שמש מאי היכירא לצדוקין איכא? אמר רב עשאוה

ונפסקה רצועה של סנדלו · מדרס הזב היתה ונטלה בידו ומתוך כך נפלה לאויר החבית : ר' חנניה בן עקביא · דאמר כל מקום שגזרו חכמים על דבר על מעשה שהיה לא גזרו אלא כדוגמת המעשה וכאותו דבר הלכך בקודש היה מעשה ובקודש גזרו : ולא יעמוד בצד זה · של נהר : אא"כ רגליו נוגעות בקרקע · משום מעשה שהיה בספינה כדלקמן וכל ספינה מהלכת באויר וגזרו על האוירות כולן : אבל מעבירין על הגשר · הואיל ורגליו נוגעות בו : אלא בירדן · ולא בשאר נהרות אבל משיטן על פניו ועומד בצד זה וזורקם לצד אחר : כזית מת תחוב · והאהילו עליו ונטמאו : איבעיא להו סנדל טמא · הא דאמרת דגזרו עליו שלא ישא קודש עמו : סנדל טהור מאי · מי גזור סנדל טהור אטו טמא או לא : חבית פתוחה · ואי גזור עליו, חבית סתומה מאי : ומשום ליגורא דעם הארץ · שמא ניתז עליה רוק מפי עם הארץ כשחבר אוחז בו : הא לאו מנא הוא · ולא ליטמא בכך : עדיין לחה היא · ומטמאה משום שמא זב הוא ובמסכת נדה (דף נד:) תנן הזוב והרוק מטמאין לחין ואין מטמאין יבשין : לחטאת · לתת בתוכו אפר פרה : יטבול מיד · שכל תשמישי פרה העשויין בכלי המקבל טומאה טעונין טבילה וקודם שיעריב שמשו ישתמשו בהן לפרה כדלקמן : [מטמאין היו כו' · נוגעין היו בו שרץ] : להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית · ולרבנן טבול יום כשר בה דנפקא להו מריבויא דקרא והזה הטהור על הטמא "טהור" מכלל שהוא טמא לימד על טבול יום שכשר בפרה מכדי בטהור עסקינן ואתי דכתיב לעיל מיניה "ולקח אזוב וטבל במים איש טהור" (במדבר יט) למה לי למיהדר ולמיכתב "והזה הטהור" ליכתוב "והזה על הטמא" אלא "טהור" כל דהו ואשכחן טבול יום דאיקרי טהור דכתיב "ורחץ במים וטהר": יטבול מיד · ואין צריך לטמאה טומאה אחרת שהרי טמאה ועומדת כדמפרש ואזיל : למה לו טבילה · וכיון דאין לה טומאה אין היכר לצדוקים בטבול יום שבה : בשלמא לר' יהושע · המצריכה לטמאה היינו דאיכא היכר לצדוקין שהרי טימאוהו טומאה גמורה הצריכה הערב שמש וכאן ישתמשו בה טבולת יום הוי היכר : אלא לרבי אליעזר · שאינו מצריכה אלא טומאה זו : אי אמרת בשלמא בעלמא הצריכו חכמים הערב שמש · בטבילת כלים הנגמרים בטהרה ולא כמתני' היינו דהכא לא מצריכין לה איכא היכירא :

ונפסקה רצועה של סנדלו · אע"ג דגבי טומאה כתיב כלי והאי רצועה לאו כלי הוא מדלא שריך ליה לטלטל בפרק אלו קשרים (שבת דף קיב.) אביי *קא אזיל בתר רב יוסף איפסיק ליה רצועה דסנדלא ומוכחא דאסור לטלטלה אלמא לאו מנא הוא צריך למימר כגון דנשתייר בהך רצועה דאיכא מנא דהדיוט יכול להחזירו ומיהו בירושלמי מליט* ונפסקה סנדלו :

לא ישא אדם מי חטאת · ואפילו רבנן דלא בעו כמעשה שהיה מ"מ לא אחמור מיהא לקדש רק לחטאת : מת תחוב בקרקעיתה של ספינה · והא דאמר בפרק דם חטאת (זבחים דף צג.) מי חטאת שנטמאו מטהרין שכן נדה מקבלת הזאה היינו בשאר טומאות אבל בטומאת מת נפסלו :

לעולם דגמרינהו חבר · הנוהג לאכול על טהרת קודש משום ליגורא דע"ה איכא שאינו אוכל על טהרת הקדש רק על טהרת תרומה שטהרתה טומאה היא אצל הקדש ואי אין ליגורא דחבר טמא מוקמינן ליה בע"ה ממש והיה קשה למורי אמאי מוקמינן הכי לוקמי אפי' בחבר עצמו וניטמא מחמת הליגורא דמשקה ניהו וניטמא הכל מחמת הידים דשניות הן *ונראה לו דידים שניות הן אין להם דרגא דאורייתא רק דרבנן וידים מטמא כלי ומשקה דרבנן והוה ליה מעלות בתרייתא ולא קמייתא :

טבילה אין הערב שמש לא · מדלא תנא בהדיא וכי תימא א"כ הייתי אומר דלתרומה טבילה מיהא בעיא וי"ל דליכא למטעי בהכי דא"כ לימא בהדיא צריכין טבילה לתרומה והערב שמש לקדש · הר"ר אלחנן :

שפופרת שחתכה לחטאת · והא דאמרי' (יומא ב.) כל מעשיה היו נעשין בכלי גללים כלי אבנים כלי אדמה והכא שפופרת של עץ הויא וכן תנן* צלוחית שהניחה מגולה ומלאה מכוסה וסתם צלוחית של חרס התם דוקא בשעת עשייה בתוך ז' ימים לפי שהיו מקילים לעשותה במעורבי שמש היו מחמירין בה שאר חומרות דלא לזלזלו בה אבל בשאר ימים אין לחוש א) :

מטמאין היו את הכהן השורף את הפרה · פרש"י נוגעים היו בו שרץ אך בתוספתא לא משמע ליה רק במגע עצמו לחוד והכי ב)תניא בתוספתא כל ז' ימים היו אחיו הכהנים רגילין לפרוש הימנו וביום השמיני היו נוגעים בו ומטמאין אותו וחוזרין ומטבילין אותו ונעשית בטבול יום וז"ל התוספתא* מעשה בצדוקי הכהן שביקש לשרוף את הפרה והיה רוצה לשורפה במעורבי שמש ושמע רבן יוחנן בן זכאי וסמך ידיו עליו ואמר לו אישי כ"ג כמה נאה לך להיות כהן גדול ירד וטבל כו' נהי שאין הצדוקין חוששין אותה טומאה מה שנוגעין בו עכשיו ולא מעלה של פרה מה שלא נגעו בו כל ז' מ"מ הכל רואין לדברי חכמים שמגע ע"ה מטמא ונגעו בו ביום ח' שיש לעשותה בטבול יום :

*עשאוה כטמא מת בז' שלו · כלומר לבתר הזאה וכי תימא א"כ טבילה לא לבעי איכא למימר דאף לאחר הזאה בעי טבילה כדמפרש [ר"ת] *בפ"ג דמגילה דשתי טבילות יש אחת לפני הזאה ואחת לאחר הזאה :

א) [ועיין תוספות יומא ג. ד"ה שכל ותוספות סוכה לז. ד"ה נפל ותוספות חולין ט: ד"ה טמאה ותוספות נדה מט. ד"ה כשר] ב) [בתוספות יומא ג. ד"ה להוציא הכילו ממבנם דפרה פ"ג מ"ח סמכו כו' ע"ש קצת] יגה

כ א מיי' פי"ב מהל' אבות הטומאות ה"ג:

[כנ"ד . כתוב סוס קאי קמיה]

כא ב מיי' פ"י מהלכות פרה אדומה הל' ב :

[לשון הירושלמי שנקרה תביעו ופקקה בסנדלו]

כב ג מיי' פי"ב מהל' אבות הטומאות הלכה ג :

כג ד ה ו ז מיי' שם הלכה ו :

כד ח מיי' פ"א מהל' פרה אדומה הל' טו:

כה ט מיי' שם הלכה יד :

רבינו חננאל

ונפסקה רצועת סנדלו ונטלה והניחה על פי החבית ונפלה לאויר החבית ונטמאת החבית באותה שעה אמרו הנושא את המדרס לא ישא את הקדש ומתניתין רבי חנניה בן עקביא היא דאמר אין גוזרין אלא כמו המעשה שהיה ומעשה שהיה בחבית של הקדש היה ולא בחבית של תרומה לפיכך לא גזרו על התרומה ומאי היא ר' חנניה בן עקביא דתניא [רבי חנניא] בן עקביא אומר לא אסרו אלא בירדן ובספינה כמעשה שהיה מאי היא דאמר רב מעשה באחד שהיה מעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה ונמצא כזית מת תחוב בקרקעיתה של ספינה באותה שעה אמרו לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בירדן ובספינה' ומיבעיא לן התינח לא ישא אדם סנדל טמאה בידו ובידו האחרת יין קדש . סנדל טהור מאי גזרו טהור אטו טמא אי לא · התינח חבית פתוחה דחיישינן שמא תכנס רצועה באוירה ויטמאנה' חבית סתומה מאי גזרו סתומה אטו פתוחה אי לא · ועוד אמרינן עבר ונשא המדרס והקדש ולא הגיע זה לזה ולא טימא מאי ופשטנא בכולן ר' אילא אומר עבר ונשא טמא · ר' זירא אומר כיון שבריא לן שלא נגע טהור · וכיון דמעלות מדרבנן נינהו קי"ל כל בדרבנן עבדינן כדברי המיקל : מעלה רביעית בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש · פי' הכהנים הטהורים לאכול התרומה בגדיהם מדרס למי שמבקש לאכול הקדש · ובגדי אוכלי הקדש מדרס לכהן אוכל חטאת כי הקדש קדשים קלים וההטאת קדשי קדשים אלו כולן השנויין בסוף פרק של מעלה סוה כולן מעלה אחת הן חשובין . בגדי ע"ה ובגדי הפרושין ובגדי אוכלי תרומה כולן מדרס לקדש וכ"ש ולחם : מעלה חמישית שבקדש מתיר מטביל ומנגב ואח"כ קושר שהדבל הקשר בבלי חיישינן משום חציצה לקדש אבל בתרומה קושר ואח"כ מטביל. וקיי"ל נימא אחת קשורה חוצצת שלש אינן חוצצות שאינן נהדקות בקשירה והמים באין בהן כ"ש חבל שאינו נהדק כל כך והמים באים ולגבי קדש מעלה בעלמא · מעלה ששית כלים הנגמרין בטהרה צריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה אוקימנא כגון שנגמרה .חבר ומשום שמא נתזה צינורא של רוק מפי ע"ה קודם שינגמרו ונשאר איתו הרוק לאחר שנגמרו · ואמאי אוקימנא הכי למפשם [משום] דסקמי נמירתן לא מקבלי טומאה ובתר נמירתן חבר מוזהר זהיר בהו *)ונתזה צינורא של רוק מפיו עליהן ונשאר הרוק עליהן לח' וצריכין טבילה ולא בעו הערב שמש מדלא מפרש במתניתין הערב שמש אלא טבילה בלבד · ואמרינן נימא מתני' **) דלא כר' יהושע דתנינן שפופרת שחתכה למי חטאת רבי אליעזר אומר יטבול מיד . ר' יהושע אומר יטמא ויטבול · ואוקימנא בשחתכה חבר ומשום צינורא דע"ה דחיישינן דלמא תיקף לחתיכה ינע בה ע"ה ונתן רוק מפיו ונשאר לח על שפופרת זו אחר חתיכה ומשום הכי מצרכינן להטבילה וסבר בעלמא צריכה הערב שמש והכא משום דהוא לגבי מי חטאת אינה צריכה הערב שמש · וכיון דסבר בעלמא כי האי גוונא צריכין הערב שמש נמצאת משנתנו דלא כר' יהושע · ואמרינן בשלמא לר' יהושע היינו דאיכא היכירא לצדוקין דאפילו אם נטמאת אינה צריכה הערב שמש לגבי חטאת ומשום הכי דייקינן מינה דקתני יטמא ויטבול והזורה מיד ולא בעינן הערב שמש · כדתנן מטמאין היו הכהן השורף את הפרה מפני הצדוקין ש"א יהו אומרין בעירובי שמש היתה נעשית · פי' אלא היו מטמאין אותו והיה יורד וטובל ומיד עושה הפרה אלא לר' אליעזר אי אמרת בעלמא נמי לא בעי הערב שמש הכא בשפופרת גבי מי חטאת מאי היכירא לצדוקין

תוספתא דפרה פ"ח

פרה פ"ט מ"ו יבמות קטו:

[שבת ס:]

יבמות קטו:

ר"ח

יומא ב. ע"ש זבחים כא. פרה פ"ג מ"ז

שייך לע"ב

[צ"ל בפ"ב דמגילה כ. בד"ה ולא]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לעולם וכו' וכ"ל דידים שניות · עי' לעיל דף כ ע"א תוספו' ד"ה נימא :

פרה פ"ט מ"ד

נושא (המשך)
שיטת ר' חנניה בן עקביא בגזירות - ואין לגזור (איסורים) אלא בדומה למעשה הראשון (שגרם לכך שגזרו) - והובא בגמ' שיטתו במעשה על העברת מי חטאת בירדן בספינה ונמצא כזית מן המת תחוב בקרקעית של הספינה

נושא/מבנה
◇ שאלות מפתח כדי להסביר הא דקתני כלים הנגמרים בטהרה צריכין טבילה לקודש

שלבי בירור בכל שאלה

נושא (המשך)
בירור אם ניתן להעמיד משנתנו (שלא מצריכה הערב שמש) כר"א

מבנה
△ שאלות מפתח בענין הכנת השפופרת של חטאת והצורך לטבילתה

שלבים לתהליך כל שאלה

מבנה
△ שלבים לתהליך יבור ר"א שסובר ובשפופרת שלפנה יטבול מיד - ולמשנתנו כל הכלים שנגמרים טובלים מיד ואין צורך להערב שמש אינה היכר בשפופרת של חטאת

* סוגריים לשם דיון כדי להבין מיד קושיא, בתוך הסוגריים הגמ' מבררת פרטים לגבי חתיכת השפופרת וטבילתה

---

*) אולי צ"ל מבו"ה אוקמיה דחיישינן שמא ניתזה צינורה של רוק מפיו עליהן קודם שיגמרו ונשאר הרוק וכו' . **) משמע דרבינו גריס נימא מתני' דלא כר"י וכן מסיים בסמוך נמצאת משנתינו דלא כר"י וצ"ע דאינו דהיה כלל וכמו דמסיק בגמ' בסמוך ואולי דט"ס נפל בדברי רבינו וצ"ע .